

Pædagogisk ramme for Voksen- og efteruddannelser

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORMÅL	side 2
GRUNDLAG	side 2
Værdigrundlaget	side 2
Regelgrundlaget	side 2
UDDANNELSENS ORGANISERING	side 3
UDDANNELSENS PÆDAGOGIK	side 4
Pædagogiske principper	side 4
Organisering af læreprocessen	side 4
Arbejdsformer	side 5
ET RUMMELIGT TILBUD, DER STILLER KRAV	side 7

Aalborg Handelsskole

Pædagogisk ramme for Voksen- og efteruddannelser

FORMÅL

Formålet med den pædagogiske ramme er at beskrive uddannelsernes og kursernes pædagogik og arbejdsformer - dvs. hvordan voksne kursisters læringsprocesser tilrettelægges, således at de i løbet af uddannelser og kurser tilegner sig kvalifikationer og kompetencer i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov som anført i *Lov om åben uddannelse (LBK nr. 952 af 02/10/2009)* med tilhørende bekendtgørelser, herunder *Bekendtgørelse af lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., BEK nr. 190 af 18/03/2008*.

I Aalborg Handelsskoles udmøntning af Arbejdsmarkedsuddannelser, Åben uddannelse samt kurser og uddannelser under Indtægtsdækket virksomhed er det et overordnet sigte at etablere et samspil mellem det faglige indhold og de personlige kompetencer, således at såvel kognitive som følelsesmæssige og sociale aspekter af kursisters udvikling tilgodeses gennem de forskellige uddannelsesaktiviteter.

Udviklingen af faglige kvalifikationer og faglige og personlige kompetencer betyder, at der lægges vægt på kursers og uddannelsers faglige indhold såvel som deres tilrettelæggelse og afvikling.

At der også lægges vægt på de personlige kompetencer betyder, at der må være særligt fokus på undervisningsmetoder og arbejdsformer.

Den pædagogiske ramme er tænkt dels som en markering af Aalborg Handelsskoles værdier og dels som en vejledning for lærere og ledere, der forhåbentlig kan tydeliggøre, *hvad det er vi gør og hvorfor*, når vores kursister deltager i de processer, der kaldes læring – og inspirere til fortsat pædagogisk udvikling.

GRUNDLAG

Den pædagogiske ramme bygger dels på Aalborg Handelsskoles værdigrundlag, dels på et regelgrundlag i form af ministerielle bekendtgørelser og vejledninger.

Værdigrundlaget

Aalborg Handelsskoles vision:

Med afsæt i en stadig udvikling af viden og kompetencer vil Aalborg Handelsskole fremstå som en handlekraftig udbyder af udfordrende erhvervsrettede uddannelser.

Aalborg Handelsskoles værdier:

Samarbejde

Handlekraft

Ansvarlighed

Respekt

Engagement

Regelgrundlaget

Bekendtgørelse af lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., BEK nr. 190 af 18/03/2008 indeholder en nærmere præcisering af,

- *at uddannelsesindsatsen har til formål i kombination med beskæftigelse og uddannelse efter anden lovgivning at dække samfundets behov for grundlæggende arbejdsmarkedsrelevante kompetencer*

Derudover understreges det bl.a., at den erhvervsrettede voksen- og efteruddannelse

- *skal bidrage til at vedligeholde, udbygge og forbedre deltagernes kvalifikationer i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov og bidrage til deltagernes videre kompetenceudvikling*

Aalborg Handelsskole

Pædagogisk ramme for Voksen- og efteruddannelser

- *skal give voksne mulighed for at forbedre såvel erhvervskompetence som den personlige kompetence gennem mulighederne for at opnå grundlæggende formel kompetence indenfor erhvervsrettet grunduddannelse*

I medfør af Lov om Åben uddannelse (LBK nr. 952 af 02/10/2009) udbyder Aalborg Handelsskole enkeltfag fra skolens andre uddannelser, der tilrettelægges dels under "hensyn til voksnes muligheder for at kombinere uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet", dels på grundlag af de bekendtgørelser der gælder for de pågældende uddannelser med de deri liggende pædagogiske prioriteringer vedrørende faglig og personlig udvikling.

For at uddannelser og kurser kan leve op til disse krav, anvendes forskellige undervisningsformer, bl.a. holdundervisning, forskellige former for gruppearbejde, projektarbejde og selvstudium.

UDDANNELSENS ORGANISERING

Et kursus på Aalborg Handelsskole kan være sammensat på mange forskellige måder og kan have mange forskellige målgrupper med vidt forskellige forudsætninger og formål med kursusdeltagelsen.

Langt de fleste kursister deltager på AMU-kurser, der er korte og meget målrettede kurser af typisk 2-3 dages varighed. Kurserne er målrettet mod specifikke jobfunktioner, fagligt eller personligt.

Kursusafdelingen sammensætter AMU-kursuspakker inden for forskellige jobområder. Derved gøres relevante kursusmuligheder betydeligt mere overskuelige for den enkelte kursist, ligesom det vil være nærliggende at sammensætte et relevant og udbytterigt efteruddannelsesforløb.

På tilsvarende måde har Kursusafdelingen udviklet AMU-forløb på typisk 3-4 uger målrettet til personer, der er ledige på arbejdsmarkedet. Derved sikres relevant opkvalificering inden for forskellige jobområder for ledige.

AMU-kurserne kan følges på traditionelle hold, der giver et lærerstyret gennemløb af de enkelte uddannelsesplaner og skaber et tryghedsskabende socialt miljø omkring kurset. De fleste kurser vil dog også kunne gennemføres i Åbent Læringscenter (herom senere).

Mange AMU-kurser gennemføres i virksomhedsregi. I det omfang en virksomheds efteruddannelsesbehov er i overensstemmelse med AMU-kursernes generelle målformuleringer, er det på den måde muligt at opnå offentlig medfinansiering til virksomhedens efteruddannelse af de ansatte.

Alle kurserne kan også gennemføres som distanceundervisning.

Kursusafdelingen tilbyder endvidere IDV-kurser. Dvs. kurser med fuld deltagerbetaling og dermed uden offentlige tilskud. Disse kurser er typisk meget intensive kurser rettet mod bestemte jobfunktioner eller job-udfordringer. De kan også være målrettet mod specifikke behov i en given virksomhed, der derved har mulighed for personaleudvikling helt i overensstemmelse med virksomhedens behov. Det være sig organisatorisk, socialt eller fagligt.

Inden for rammerne af Åben uddannelse udbydes enkeltfag fra Erhvervsuddannelserne og Højere Handelseksamen. Her er tale om holdundervisning, og undervisningen er baseret på det pågældende fags pædagogiske og fagdidaktiske praksis.

Aalborg Handelsskole

Pædagogisk ramme for Voksen- og efteruddannelser

VOKSEN- OG EFTERUDDANNELSERNES PÆDAGOGIK

Pædagogiske principper

Anerkendende pædagogik er et bærende element i alle uddannelsesaktiviteter på Aalborg Handelsskole.

At være anerkendende betyder at man anerkender nogle realiteter og handler ud fra det: *Kursisterne er, som de er, og der er altid en grund til, at de handler, som de gør. De har alle en forhistorie i bagagen og er præget af den på godt og ondt – og det accepterer vi. Derfor sætter vi ikke først og fremmest fokus på det, der mangler, er forkert, er for dårligt osv., men retter opmærksomheden mod det positive, som der altid er.*

Den anerkendende tilgang bygger på den antagelse, at de fleste mennesker ikke lærer ved at blive foreholdt alt det, de ikke kan, og at mennesker ikke udvikler sig af at blive konfronteret med deres fejl, mangler og undladelser.

Kursusafdelingens ledere og lærere er af den overbevisning, at anerkendelse og værdsættelse styrker de læringsprocesser hos kursisterne, som det er kursusafdelingens fornemste opgave at sætte i gang og holde ved lige.

Individualisering og differentiering ses som naturlige led i en anerkendende pædagogik. Netop fordi kursisterne er forskellige og har varierende forudsætninger, lægges der vægt på at møde dem med en bred vifte af undervisningsmetoder og arbejdsformer, der løbende tilpasses den enkelte kursist og det enkelte hold. Der arbejdes med kursisters personlige kompetencer for at udvikle deres evne til at samarbejde, overholde aftaler og i det hele taget omgås andre mennesker med respekt og på en hensynsfuld måde.

Tryghed og nærvær har høj prioritet. De kursister, der har behov for det, kan i stort omfang gennemføre uddannelse og kurser på faste hold, hvor der fra skolens side lægges vægt på at etablere et trygt, samarbejdspræget miljø som basis for faglig og personlig udvikling.

Praksisnærhed er et pædagogisk princip, som søges anvendt, hvor det er muligt. Det sker ud fra den opfattelse, at en tæt sammenhæng mellem faglige metoder og teoretisk indhold på den ene side og praktiske, erhvervsmæssige forhold på den anden side øger motivationen, fremmer læringen og giver en oplevelse af, at uddannelsesaktiviteterne er meningsfulde. Den pædagogiske konsekvens er, at der veksles mellem arbejdsformer, som bevirker, at kursisterne dels anvender teori i praksis, dels bearbejder egne praksiserfaringer gennem refleksion og diskussion.

Aktivisering er også et vigtigt element i Aalborg Handelsskoles pædagogik. Det er en grundlæggende antagelse, at mennesket ikke lærer optimalt ved at være passivt modtagende, men også har behov for at være aktivt deltagende. Denne aktive medvirken er vigtig, fordi kursisterne lærer mest effektivt gennem praktisk erfaring, "hands on" og egen problemløsning.

Organisering af læringsprocessen

Læring er kursistens eget arbejde, der bliver stimuleret gennem undervisningen. Derved er undervisning og læring to forskellige typer af processer, der er indbyrdes relaterede – læreren kan tilrettelægge, skabe rammer og stimulere, men kun kursisten selv kan lære.

Resultatet af læring skal være, at kursisten tilegner sig viden eller færdigheder og samtidig er bevidst om det: *"Jeg kan noget, som jeg ikke kunne før, og jeg ved, at jeg kan det"*.

Måden, læringsprocesserne er organiseret på, kan beskrives ud fra teorien om de tre læringsrum: undervisningsrummet, praksisrummet og studierummet.

Hvert læringsrum har sine roller. Det betyder i praksis, at kursisterne og lærerne skifter roller i takt med, at læringsrummene skifter.

Aalborg Handelsskole

Pædagogisk ramme for Voksen- og efteruddannelser

Undervisningsrummet

Definition

Læreren og kursisterne arbejder i fællesskab med stoffet. I undervisningsrummet formidles viden og færdigheder, samtidig med at der foregår en dialog mellem kursisterne og læreren. Undervisningen kan foregå som gennemgang af stof, løsning af småopgaver, oplæg fra kursisterne eller læreren, diskussioner og samtaler samt mindre gruppearbejder.

Målet for læringen i dette rum er primært formidling af nyt stof og dialog om stoffet. Det fysiske rum vil ofte være klasseværelset.

Kursistrolle

Kursisten er modtagende, deltagende og får mulighed for at udbygge sin viden.

Lærerrolle

Læreren varetager rollen som formidler, ordstyrer og overhører. Det er læreren, der har ansvaret for dagsordenen.

Praksisrummet

Definition

Kursisterne arbejder individuelt eller i grupper med at træne den faglige viden og de faglige færdigheder, de har opnået i undervisningsrummet. Det udelukker ikke, at der også i praksisrummet kan skabes ny viden.

Målet med denne organisering af læringsprocessen er, at kursisterne træner kompetencer ud fra det stof, der er introduceret i undervisningsrummet eller er forberedt hjemme.

Det fysiske rum kan være et klasseværelse eller et grupperum, men arbejdet kan også foregå i åbne læringscentre.

Kursistrolle

Kursisten arbejder selvstændigt eller deltager i en gruppe under tilsyn og vejledning fra læreren. Initiativet er i højere grad overladt til kursisten, der her har mulighed for at arbejde i sin egen rytme og lære ud fra sin egen læringstil.

Lærerrolle

Lærerens rolle er konsulentens. Det er læreren, der igangsætter, vedligeholder og afrunder processen. Lærerens funktion er ikke kun at hjælpe, vejlede og svare på spørgsmål. En mindst lige så vigtig opgave er at udfordre og stille spørgsmål, der skaber tilpasse forstyrrelser og sætter gang i kursisternes refleksioner. Læreren kan karakteriseres som træner og coach og er normalt fysisk til stede i praksisrummet eller umiddelbart til at få fat på.

Studierummet

Definition

Kursisterne arbejder selvstændigt på at skaffe sig viden og indsigt. De arbejder enkeltvis eller i grupper med at sætte sig ind i et stof og bearbejde dette.

Styringen varetages af den enkelte kursist eller af gruppen.

Målet for læringen er, at kursisterne lærer at løse problemer, foretage valg og tilegne sig nødvendig teori, faktuel viden og færdigheder. Studierummets aktiviteter kan foregå på skolen såvel som andre steder og kan i visse tilfælde også have form af hjemmearbejde.

Kursistrolle

Kursisterne er medansvarlige for læringsprocessen. De arbejder i deres egen rytme og lærer ved hjælp af de metoder og fremgangsmåder, der er optimale for den enkelte eller for en gruppe af kursister. Kursisterne kan i studierummet formulere spørgsmål, der tages med ind i de andre læringsrum.

Lærerrolle

Læreren er organisator, der hjælper kursisterne med planlægning og tilrettelæggelse, men kan også være fysisk fraværende.

Arbejdsformer

Tilrettelæggelse af læringsprocesser handler generelt om at finde en optimal kombination af forskellige undervisningsformer.

Aalborg Handelsskole

Pædagogisk ramme for Voksen- og efteruddannelser

I undervisningen på arbejdsmarkedsuddannelser, på kurser under indtægtsdækket virksomhed og på enkeltfag tages en bred vifte af undervisningsformer i anvendelse – tilpasset målgruppe, emne og/eller rekvisit. Det drejer sig typisk om disse måder at arbejde på:

- Klasseundervisning
- Gruppearbejde
- Projektarbejde
- Praktiske øvelser
- Virksomhedspraktik
- E-læring
- Arbejde i Åbent læringscenter

Ud fra et ønske om at forberede kursisterne til det praktiske liv anvendes det i forbindelse med de forskellige arbejdsformer i videst muligt omfang.

Klasseundervisning

Klasseundervisning er karakteriseret ved at være lærerstyret og anvendes fortrinsvis, når man ønsker at give kursisterne den principielle forståelse af et emne. Læreren kan fokusere på de centrale pointer inden for stoffet, således at kursisterne selv kan arbejde videre. Klasseundervisningen foregår typisk i "undervisningsrummet".

Gruppearbejde

Det der karakteriserer gruppearbejde er, at arbejdsformen lægger vægt på aktivisering, således at mange kursister får en aktiv, deltagende rolle. Samtidig giver gruppearbejdet mulighed for en selvstændig angrebsmåde, diskussion og inddragelse af egne erfaringer. Den lille gruppe kan give tilbageholdende og generte kursister mod til at deltage mere aktivt og med større læringsudbytte, end når det foregår på det samlede hold.

Den reproduktive gruppeopgave er typisk placeret i "praksisrummet", mens arbejdet med den produktive gruppeopgave kan foregå både i "praksisrummet" og i "studierummet".

Projektarbejde

Formålet med projektarbejdet er, at kursisterne skal lære af processen. De skal ikke nødvendigvis løse problemer i egentlig forstand og nå resultater. Arbejdet med problemerne i form af selvstændig videntilegnelse og refleksion er det centrale i læringsprocessen. Projektarbejdet er en arbejdsform, der forener en faglig fordybelse med kursisternes personlige udvikling.

Jo mere et projektarbejde nærmer sig det problemorienterede, og jo mere kursisterne styrer, jo mere er de i "studierummet".

Praktiske øvelser

For at fastholde et anvendelsesorienteret sigte skal kursisterne løse praktiske opgaver. Dette sikrer en sammenhæng mellem teori og praksis samt bidrager til udvikling af kursisternes selvstændighed, initiativ, kreativitet og kritiske sans.

Praktiske øvelser foregår i "praksisrummet".

Virksomhedspraktik

Virksomhedspraktik foregår på virksomheder i Nordjylland, hvor kursisterne har en normal 37 timers arbejdsuge og i videst muligt omfang deltager i arbejdet på lige fod med de ansatte.

Det primære formål er at afprøve den teoretiske læring i praksis. Men samtidig bidrager den praktiske anvendelse til udvikling af kursisternes selvtilid, selvstændighed, initiativ, kreativitet og kritiske sans. Virksomhedspraktik giver ikke blot en sammenhæng med den teoretiske undervisning, men skaber i sig selv ny læring og danner baggrund for en fortsat kompetenceudvikling.

Virksomhedspraktik kan betragtes som en meget konsekvent udmøntning af "praksisrummet".

Aalborg Handelsskole

Pædagogisk ramme for Voksen- og efteruddannelser

E-læring

Er det virtuelle læringsmiljø, hvor såvel de tre læringsrum som ovenstående arbejdsformer kan anvendes i forskellige kombinationer afhængig af forløbets faglige og pædagogiske mål samt behovet for pædagogisk afveksling og differentiering. I det virtuelle læringsmiljø er der desuden mulighed for at stimulere flere læringssanser gennem anvendelse af tekst, lyd og billede, herunder animationer, samtidig med at forløbet kan tilgodesse den enkelte kursists behov og mulighed for selv at vælge tid, sted og tempo.

Arbejde i Åbent læringscenter

Åbent Læringscenter giver den enkelte kursist mulighed for at gennemføre et eller flere udvalgte AMU-kurser individuelt og i eget tempo. Kursisten arbejder typisk på egen hånd ved en computer med et it-baseret selvinstruerende materiale. Åbent Læringscenter er således et fleksibelt tilbud til personer, der ønsker ajourføring eller opkvalificering inden for specifikke jobfunktioner i eget tempo – til stadighed med en lærer til stede som faglig ressource.

ET FLEKSIBELT OG RUMMELIGT UDDANNELSESTILBUD, HVOR DER OGSÅ STILLES KRAV

Den pædagogiske ramme for Voksen- og efteruddannelser på Aalborg Handelsskole kan ses som udtryk for en vilje til at afklare og holde os selv fast på nogle principper, som vi anser for væsentlige for kursisternes læring, udvikling og trivsel – og som kan bidrage til, at Aalborg Handelsskole til stadighed kan levere et varieret, rummeligt og fleksibelt uddannelses tilbud til voksne og dermed bidrage til at opfylde arbejdsmarkedets og den enkelte behov for kompetenceudvikling.

Aalborg, den 22. september 2010.

Per Christian Jensen
Vicedirektør

Finn Sveinung Hjortnæs
Uddannelseschef